

КОН'ЮНКТУРА СВІТОВОГО РИНКУ КАМ'ЯНОГО ВУГІЛЛЯ

Світовий ринок чорного (кам'яного) вугілля у 2024–2026 роках перебуває у стані структурної трансформації. Попри глобальні кліматичні угоди, вугілля залишається головним паливом для базової генерації електроенергії та незамінною сировиною для чорної металургії. Глобальне споживання досягло свого історичного піка на рівні понад 8,7 млрд тонн, проте географічна структура попиту радикально змінилася [1].

Основним трендом ринку є «розрив» між Заходом та Сходом. У той час як країни ОЕСР (США, ЄС) скорочують використання вугілля, Китай та Індія нарощують потужності. Сьогодні понад 70% світового попиту на чорне вугілля припадає на Азійсько-Тихоокеанський регіон [1].

Таблиця 1

Ключові країни-виробники чорного вугілля [1, 4]

Країна	Роль на ринку	Частка у видобутку
Китай	Найбільший виробник та споживач	51,7%
Індія	Найшвидше зростаючий ринок	12,0%
Індонезія	Ключовий експортер енергетичного вугілля	9,0%
Австралія	Лідер експорту коксівного вугілля	5,0%
США	Власник найбільших розвіданих запасів	5,5%

Цінові індикатори та сегментація. Ринок чорного вугілля поділяється на два ключові сектори, ціни на які формуються незалежно:

– Енергетичне вугілля: Ціни стабілізувалися в діапазоні \$100–130/т. Основним орієнтиром є індекс Newcastle (Австралія) [5].

– Коксівне вугілля: Використовується для виплавки сталі. Його вартість значно вища – близько \$230–250/т, через дефіцит високоякісних марок [3].

Рис. 1. Розподіл світового видобутку вугілля [4]

Україна володіє 4% світових запасів чорного вугілля (7-ме місце у світі), проте через військові дії видобуток суттєво впав. Держава змушена покривати дефіцит шляхом імпорту морським шляхом зі США та Австралії, що робить українську енергетику залежною від світової цінової кон'юнктури [2].

Світовий ринок чорного вугілля у найближчі 5 років залишатиметься стабільним, але волатильним. Поступове витіснення вугілля з енергетики компенсуватиметься стабільним попитом з боку металургійної промисловості та зростанням економік Азії. Очікується, що пік світового споживання вже пройдений або буде пройдений до 2027 року, після чого почнеться тривалий період спаду [1].

Світові ціни на чорне вугілля (енергетичне та коксівне) зазнають коливань залежно від регіону, якості та попиту. Станом на квітень 2026 року ситуація на ринку виглядає наступним чином:

Коксівне вугілля (преміум, FOB Australia): Ціна станом на 10 квітня 2026 року становила приблизно \$250 за тонну. За перший тиждень квітня ціна трохи знизилася (на 1,2%), проте загалом за місяць (з початку березня) продемонструвала зростання на 8,7%.

Коксівне вугілля (Китай, EXW Anze): Спотові ціни на внутрішньому ринку Китаю дещо нижчі – близько \$225 за тонну. Збільшення видобутку та запасів у китайських шахтах дещо послабило ціни на внутрішньому ринку.

Енергетичне вугілля (загальний тренд): Біржові котирування (базуються на цінах терміналу Ньюкасла, Австралія) у березні-квітні 2026 року коливалися в межах \$125–\$135 за тонну. [6]

Ключові чинники ціноутворення:

– Збільшення видобутку: Зростання пропозиції, особливо в Китаї (найбільшому споживачеві), тисне на ціни вниз.

– Запаси: Високі запаси на складах шахт обмежують ріст ціни. [7]

Світовий ринок чорного вугілля залишається важливим для енергетики та металургії, попри глобальний перехід до «зеленої» енергії. Основний попит зосереджується в Азії, тоді як розвинені країни скорочують його використання. Ринок характеризується ціновою нестабільністю та залежністю від обсягів видобутку і запасів. Для України ключовою проблемою є зниження власного видобутку та зростання імпортозалежності. У найближчі роки очікується стабілізація ринку з поступовим переходом до зниження споживання.

Список використаних джерел:

1. *International Energy Agency (IEA). Coal 2024: Analysis and forecast to 2027.* – [iea.org](https://www.iea.org)
2. *Державна митна служба України. Аналітична довідка про імпорт вугілля за 2025-2026 рр.* – customs.gov.ua
3. *GMK Center. Огляд ринку залізної руди та коксівного вугілля.* – gmk.center
4. *Statista Research Department. Coal production worldwide by country 2024.* – [statista.com](https://www.statista.com)
5. *Investing.com. Newcastle Coal Futures.* – [investing.com](https://www.investing.com)
6. *Minfin (Minfin.com.ua). Coal Futures (Newcastle) Historical Data.* – minfin.com.ua
7. *AgroNews (Kallanish Commodities). Світові ціни на вугілля.* – [agronews.ua](https://www.agronews.ua)
8. *Lishchynskyy, I., Krysovaty, A., Desyatnyuk, O., Bogacki, S., & Lyzun, M. (2025). Quantitative measurement of glocalization to assess endogenous and exogenous parameters of regional sustainability. Sustainability, 17(17), Article 7584. https://doi.org/10.3390/su17177584*